

Pirma reizi Latvijā – skatuves tērpu vēsturei veltīta izstāde

Cēsu Vēstures un mākslas muzejā no 20.jūnija līdz 30.septembrim būs apskatāma

unikāla, speciāli Cēsu muzejam veidota izstāde "Skatuve un tērps" no pasaулslavenā modes mākslinieka un modes vēsturnieka Aleksandra Vasiljeva vēsturisko tēru kolekcijas. Cēsu Vēstures un mākslas muzejā no 20.jūnija līdz 30.septembrim būs apskatāma unikāla, speciāli Cēsu muzejam veidota izstāde "Skatuve un tērps" no pasaулslavenā modes mākslinieka un modes vēsturnieka Aleksandra Vasiljeva vēsturisko tēru kolekcijas. Izstāde ir veltīta skatuves kostīmu un tēru vēsturei un skar visus teātra mākslas veidus - dramatisko teātri, operu, baletu un mūziklu. Izstādē apskatāmie tēri skatītājiem stāsta par teātra kostīma stilistisko un estētisko izaugsmi 19. un 20. gs.

Īpašs izstādes lepnumis ir romantisma laika 19.gs. pirmās puces un 19.gs. vidus baleta un operas uzvedumu vēsturiskie tēri. Unikāla ir Sergeja Djagiļeva t.s. "Krievu sezonas" radītie tēri, kas veidoti pēc Ļeva Baksta, Nikolaja Rēriha un Natālijas Gončarovas skicēm. Starp tiem izstādē būs tēri, kas saistīti ar mākslinieku radošo darbību uz pasaules skatuviem - piemēram, "pačka" (balerīnas svārki) no baleta "Apburtā princese", kā arī Rūdolfa Nurijeva iestudējuma skatuves tēri izcilajiem māksliniekiem Gaļinai un Valērijam Panoviem.

Sevišķas izstādes pērles ir latviešu teātra un kino dīvas Dailes teātra aktrises Vajas Artmanes tērs no izrādes "Elizabete Anglijas karaliene" un izcilās dejotājas no Šanhajas Larisas Andersones skatuves tēri. Bez tēriem izstādē izvietoti būs arī daudzveidīgie aksesuāri - kārbiņas ar grimu, teātra, baleta programmas, fotogrāfijas no izrādēm, kā arī nepieciešamie aksesuāri skatītājam - lornetes, vēdekļi, cimdi un teātra skices.

Atšķirībā no modernajiem tēriem un kostīmiem skatuves tērus saglabāt ir ļoti sarežģīti. Izrādes bieži uz skatuves ir desmitiem gadu un aktieri no sezonas uz sezonu spēlē vienā un tajā pašā tērpā. Tā kā darbs uz skatuves prasa lielu fizisko slodzi, teātra kostīms tiek pakļauts daudziem iznīcinošiem faktoriem. Vispirms tie ir cilvēka sviedri, kas "izēd" krāsu un audumu. Ne mazāku kaitējumu kostīmam dod aktiera grimma pēdas, bet atbrīvoties no tām ir praktiski neiespējami. Vēl viens pārbaudījums - prožektoru gaisma, zem kuriem kostīms izdeg un kļūst nederīgs. Tādēļ milzīgs skaits pagājušo laiku teātra kostīmu pārvērtušies lupatu strēmelēs, un nav saglabājušies līdz mūsdienām. Tērus norakstīja, dedzināja, pāršuva un iznīcināja kā nederīgus. Šodien ir liela veiksme izsolēs vai antikvariātos atrast veselu un saglabājušos teātra kostīmu, piemēram, no 19 gs.

Pārmaiņas, kas notikušas 21.gs. teātrī, praktiski izmainījuši skatuves vēsturiskos tērus. Agrāk mākslinieka - scenogrāfa pamatzdevums bija skrupuloza vēsturiskā tēra rekonstrukcija. Moljēra lugas spēlēja atbilstošā laika tēru rekonstrukcijās. Šekspīra lugas -aktieri izpildīja Renesances laika tēros, bet Čehova personāži uz skatuves dzīvoja 19.gs.un 20.gs sākuma tēros. Šodien tas viss stipri mainījies. Modernisms daudz pārmainījis un mūsdienu teātra tēriem nav nekāda sakara ar to laiku, kad bija uzrakstīta tā vai cita luga. Tomēr kāds kādreiz kolekcionēs arī šos kostīmus un, iespējams, izrāde "Skatuve un tērps" radīs interesu par šo tēmu Latvijā.

Cēsu Vēstures un mākslas muzejs izsaka īpašu pateicību izstādes sponsoriem un atbalstītājiem – t/c “Valleta”, RadioTev, Radio Skonto, Vidzemes reģionālajai televīzijai Re:Tv un Cēsu novada pašvaldībai. Izstāde “Skatuve un tērps” būs apskatāma Cēsu Vēstures un mākslas muzejā, Bēniņu izstādes zālē no 20.jūnija līdz 30.septembrim.